

Міністерство освіти і науки України
Державний заклад
«Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського»
Кафедра дошкільної педагогіки

**Листопад О.А., Карпова Е. Е., Княжева І. А., Кудрявцева О. А.,
Мардарова І. К., Кононенко Н. В., Візнюк В. В., Гуданич Н. М.**

**ОФОРМЛЕННЯ ТА НАПИСАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ ДЛЯ
ЗДОБУВАЧІВ ПЕРШОГО (БАКАЛАВРСЬКОГО) РІВНЯ
СПЕЦІАЛЬНОСТІ 012 «ДОШКІЛЬНА ОСВІТА»**

Методичні рекомендації

Одеса – 2021

УДК 378.937+378.126+372.21

П11

Рекомендовано до друку вченою радою

Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»

(Протокол №12 від 21 травня 2021 року)

Упорядники:

Листопад О. А., завідувач кафедри дошкільної педагогіки, доктор педагогічних наук,
професор

Карпова Е. Е., професор кафедри дошкільної педагогіки, доктор педагогічних наук,
професор

Княжева І. А., професор кафедри дошкільної педагогіки, доктор педагогічних наук,
професор

Кудрявцева О. А., доцент кафедри дошкільної педагогіки, кандидат педагогічних наук,
доцент

Мардарова І. К., доцент кафедри дошкільної педагогіки, кандидат педагогічних наук,
доцент

Кононенко Н. В., викладач кафедри дошкільної педагогіки, кандидат педагогічних наук

Візнюк В. В., викладач кафедри дошкільної педагогіки, кандидат педагогічних наук

Гуданич Н. М., старший лаборант кафедри дошкільної педагогіки

Рецензенти:

Ковшар О. В., доктор педагогічних наук, професор завідувача кафедрою дошкільної освіти
Криворізького державного педагогічного університету

Анненкова І. П., доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки

Одеського національного університету імені І. І. Мечникова

Оформлення та написання курсової роботи для здобувачів першого
(бакалаврського) рівня спеціальності 012 «Дошкільна освіта»: методичні рекомендації /
уклад. Листопад О. А., Карпова Е. Е., Княжева І. А., Кудрявцева О. А., Мардарова І. К.,
Кононенко Н. В., Візнюк В. В., Гуданич Н. М. Одеса: Університет Ушинського, 2021. 50 с.

У методичних рекомендаціях відображено загальні вимоги щодо написання
курсівих робіт, обробки результатів дослідження, оформлення роботи та літературних
джерел, перевірка роботи на доброчесність та її захист.

Рекомендації можуть стати в нагоді студентам денної і заочної форми навчання,
викладачам кафедр спеціальності 012 «Дошкільна освіта».

ЗМІСТ

1. Загальні вимоги до написання та оформлення курсової роботи	4
2. Поняття про плагіат і як його уникнути	10
3. Поради до підбору та оформлення законодавчої, наукової психолого-педагогічної, методичної літератури	15
4. Вимоги до написання і оформлення Вступу курсової роботи і розділу 1 основної частини роботи (п. 1.1.; 1.2.)	18
5. Вимоги до написання і оформлення розділу 2 основної частини роботи (п. 2.1. (констатувальний експеримент), п. 2.2. (формувальний експеримент), п. 2.3.(контрольний експеримент)	25
6. Опис результатів експериментального дослідження, їх обробки та оформлення (вимоги до оформлення даних і опису таблиць, графіків, діаграм, висновків, додатків; оформлення курсової роботи)	29
7. Підготовка до захисту та захист курсової роботи	38
Список використаних джерел	40
Додатки	42

1. Загальні вимоги до написання та оформлення курсової роботи

Важливу роль у підготовці майбутніх вихователів закладу дошкільної освіти до професійної діяльності відіграє участь здобувачів вищої освіти в систематичній науково-дослідній роботі, яка є складовою сучасної системи підготовки кваліфікованих педагогічних фахівців. Сучасний педагог дошкільної освіти поєднує у собі якості вихователя і дослідника, адже, виховання дітей раннього і дошкільного віку неможливе без умінь вихователя накопичувати і аналізувати факти поведінки дітей, бачити їх причини і наслідки, знаходити ефективні засоби педагогічного впливу на кожну дитину, робити обґрунтовані прогнози і висновки.

Науково-дослідна робота передбачає:

- навчання здобувачів вищої освіти методології та методики педагогічного дослідження, його самостійної організації;
- оволодіння навичками роботи з різноманітними інформаційними джерелами, систематизації та використанню теоретичних знань при розв'язанні практичних завдань;
- розвиток у здобувачів вищої освіти пошукових та дослідницьких умінь в процесі систематичної участі у дослідницькій діяльності;
- озброєння здобувачів вищої освіти новітніми технологіями і вміннями творчого підходу до дослідження актуальних проблем у галузі дошкільної освіти;
- формування вмінь застосовувати методи наукових досліджень на практиці;
- розвиток умінь творчого розв'язання освітніх завдань під час роботи з дітьми у закладах дошкільної освіти;
- формування вмінь організовувати дослідницьку діяльність у закладах дошкільної освіти;

- формування вмінь аналізувати результати власних досліджень та аргументувати висунуті висновки і положення, розробляти педагогічні рекомендації щодо їх використання.

Освітньо-професійною програмою підготовки фахівців бакалаврського рівня за спеціальністю 012 – Дошкільна освіта встановлено, що однією із форм оцінювання якості освітнього процесу педагогічного університету є підготовка і захист курсових робіт.

Завдання методичних рекомендацій – надати здобувачам вищої освіти допомоги в організації самостійної науково-дослідної роботи з підготовки курсових робіт на здобуття першого (бакалаврського) рівня. Рекомендації складено відповідно чинних вимог щодо змісту й оформлення студентських курсових робіт науково-дослідного характеру.

Курсова робота – це самостійно виконана здобувачем вищої освіти робота дослідницького характеру, спрямована на вивчення конкретної педагогічної проблеми.

Метою курсової роботи є:

- поглиблення знань здобувачів вищої освіти з актуальних проблем дошкільної педагогіки;
- подальший розвиток умінь самостійного опрацювання наукових джерел;
- формування дослідницьких умінь та навичок;
- стимулювання здобувачів освіти до самостійного наукового пошуку;
- розвиток умінь аналізувати передовий досвід та його результати;
- формування умінь самостійної обробки навчально-методичних матеріалів та їх практичної реалізації.

Курсова робота дозволяє виявити здатність студента самостійно усвідомлювати проблему, об'єктивно і критично її досліджувати, вміння збирати, аналізувати і систематизувати літературні джерела та подану в них інформацію; здатність застосовувати отримані знання при вирішенні

практичних завдань; формулювати висновки, пропозиції, рекомендації з предмета дослідження.

Матеріали курсової роботи можуть використовуватись для подальшої дослідницької роботи під час підготовки кваліфікаційної магістерської роботи.

Основні вимоги до курсової роботи:

1. Обсяг курсової роботи повинен становити не менше 20-25 сторінок основного тексту комп'ютерного набору;
2. Курсова робота повинна мати чітку структуру з виділенням окремих частин роботи, абзаців, нумерацією сторінок (у верхньому правому куті аркуша), правильним оформленням посилань, цитат, висновків і списку використаних джерел (25-30 найменувань, переважно останніх років).
3. Наукова робота обов'язково має бути написана державною мовою;
4. Кожен студент виконує наукову роботу індивідуально;
5. Наукова робота має бути самостійною працею студента, в якій подається критичний аналіз монографічної і періодичної науково-методичної літератури з обраної теми та висвітлюються результати педагогічного досвіду;
6. Робота виконується у одному примірнику. Не допускається оформлення курсової роботи у рукописному вигляді.

Кожна наукова робота має свою специфіку і її деталі необхідно погоджувати з науковим керівником. Здобувачі вищої освіти виконують курсову роботу під керівництвом професорів, доцентів або викладачів відповідної кафедри. Науковий керівник для написання курсової роботи та її рецензенти призначаються розпорядженням по кафедрі.

Обов'язковими компонентами змісту курсової роботи мають бути: обґрунтування актуальності обраної теми та розробка навчально-методичних матеріалів.

Курсова робота подається на кафедру для подальшого захисту у зброшурованому вигляді, охайно і грамотно оформлена.

Здобувачам вищої освіти надається право обирати тему курсової роботи з числа визначених кафедрою або запропонувати свою тему з обґрунтуванням доцільності її розробки.

У сучасних умовах особливого значення набуває чітка організація науково-дослідної роботи студента та використання комплексної методики дослідження, до якої входять теоретичні й емпіричні методи.

Структура курсової роботи складається з таких обов'язкових елементів:

1. Титульна сторінка (див. Додаток А).
2. Зміст (див. Додаток Б).
3. Вступ (обґрунтовується актуальність теми, її значення для теорії та практики дошкільної освіти, мета, завдання, об'єкт, предмет, методи дослідження, дослідно-експериментальна база і структура роботи).
4. Основна частина (поділяється на два розділи: теоретичний та практичний). *Теоретичний розділ* включає аналіз опрацьованої наукової літератури відповідно до завдань дослідження, характеристику основних явищ, що досліджуються і визначення їх у відповідних поняттях. *Практичний розділ* містить опис процедур виконання дослідницького завдання зі збору експериментальних даних та розробку навчально-методичних матеріалів, використаних студентом під час педагогічної практики.
5. Висновки – містять певні авторські узагальнення і пропозиції із визначенням перспектив подальших дослідницьких пошуків.
6. Список використаних джерел. На більшість використаних наукових джерел повинні бути посилання у тексті курсової роботи.
7. Додатки (за потреби).

Основними кроками в підготовці курсової роботи є:

- вибір і затвердження теми дослідження;
- визначення мети, завдань, об'єкту, предмету дослідження;
- розробка плану роботи;
- складання бібліографії з теми;
- аналіз та узагальнення даних з теми за літературними джерелами;
- розробка логіки експериментальної роботи та її методики;
- проведення констатувального, формувального і контрольного експерименту;
- обробка результатів дослідження;
- аналіз та інтерпретація результатів дослідження, формулювання загальних висновків і рекомендацій з метою запровадження результатів дослідження в педагогічну практику;
- оформлення курсової роботи.

Після вибору і затвердження теми дослідження, студент самостійно добирає літературу, аналізує її, розробляє план роботи, методику дослідження, складає графік роботи і представляє все науковому керівнику для затвердження.

Розробка плану роботи – важливий етап у підготовці курсової роботи. Створення плану дає змогу систематизувати и упорядкувати всю подальшу роботу. Він виникає поступово і може змінюватися. Однак чим чіткіше він буде розроблений, тим більш зрілим і продуктивним буде дослідницький задум.

Для контролю за написанням курсових робіт доцільно дотримуватись графіку, який допомагає здобувачам освіти упорядкувати свої зусилля і розподілити час від моменту вибору і затвердження теми роботи до її захисту. Варіант такого графіку подано в таблиці 1.

**Графік та етапи підготовки
науково-дослідної курсової роботи**

№ п/п	ЗАХОДИ	Термін виконання
1.	Закріплення наукового керівника та затвердження теми	за навчальним планом і графіком освітнього процесу
2.	Отримання завдання на проведення дослідження	за графіком освітнього процесу
3.	Підготовка календарного плану виконання роботи і затвердження його науковим керівником	за графіком освітнього процесу
4.	Підготовка й узгодження розширеного плану-конспекту роботи	за графіком освітнього процесу
5.	Підготовка першого варіанту теоретичної частини роботи	за графіком освітнього процесу
6.	Підготовка першого варіанту експериментальної частини роботи	за графіком освітнього процесу
7.	Виправлення зауважень, подання першого варіанту всієї роботи	за місяць до захисту
8.	Перевірка роботи на дотримання академічної доброчесності	за 10 днів до захисту
9.	Написання відгуку науковим керівником, його доповідь завідувачу кафедри щодо завершення роботи	за графіком освітнього процесу
10.	Допуск роботи до захисту завідувачем кафедрою	за 5 днів до захисту

Практика підтверджує доцільність складання наведеного графіку. Він дисциплінує виконавця, лімітує термін, відведений на підбір літератури з теми та її вивчення, організацію й проведення спостережень, постановку експерименту, аналіз і обробку отриманих результатів, літературне й технічне оформлення роботи та її підготовку до захисту.

Вимоги щодо оформлення матеріалів курсової роботи. Текст курсової роботи має бути надрукованим на комп'ютері, на одній стороні аркуша білого паперу формату А4 (210 x 291 мм). Текст друкується через півтора міжрядкових інтервали, шрифт Times New Roman, розмір шрифту 14. Текст слід друкувати, додержуючись таких берегів: верхній і нижній - 25 мм, лівий - 30 мм, правий - 15 мм.

2. Поняття про плагіат і як його уникнути

Важливою складовою у підготовці курсової роботи є опрацювання здобувачем освіти літературних джерел за обраною темою дослідження. Коректне подання думок, висловів, визначень та інших даних, які належать певним автором у тексті власної науково-дослідницької роботи є важливим показником якості професійної підготовки здобувача освіти, його моральної компетентності. При написанні роботи студент повинен посилатися на автора і джерело, звідки запозичений матеріал або окремі результати, не допускаючи плагіату;

Плагіат (лат. *plagiatus* – «викрадений») – це відтворення або привласнення чужої роботи без посилання на джерело; видавання чужої роботи за свою.

Академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості), та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства.

Академічним плагіатом вважається:

- текстовий фрагмент без змін, з незначними змінами, або переклад роботи з іншої мови, обсягом від речення і більше, без покликання на джерело;

- перефразування чи довільний переказ тексту іншого автора без покликання на джерело;

- текстовий фрагмент, наведений з покликанням на джерело, які не є першоджерелом.

Покликання – це сукупність бібліографічних даних про цитоване, досліджуване або згадуване в тексті роботи джерело.

Належне цитування й оформлення покликань – основна умова уникнення академічного плагіату. Потрібно зазначити, що будь-який текст має свого автора.

У курсовій роботі **оформлене покликання на використану літературу (джерело)** має бути у випадках, коли:

- використовується дослівна цитата, що виділяється лапками. У випадках коли цитата з певного джерела наводиться за оригіналом, у тексті курсової роботи має бути наведено на нього покликання. Якщо цитата наводиться не за першоджерелом, в тексті роботи має бути джерело цитування («цитується за: _____»);
- відтворюється думка іншого автора від речення і більше – текстовий фрагмент відтворений без змін, з незначними змінами або в перекладі з іншого джерела, має супроводжуватися покликанням на це джерело (винятки: текстові кліше – фрази, які не мають авторства і є загальноживаними).
- використовується текстове запозичення (перефразування, узагальнення), що займає більше одного абзацу – покликання на відповідний текст має міститися щонайменше один раз у кожному

абзаци курсової роботи (винятки: абзац із формул та марковані / нумеровані списки – одне покликання наприкінці списку);

- згадується науково-технічна інформація – покликання наводиться із вказуванням на джерело, із якого взята ця інформація (винятки: загальновідома інформація для фахівців відповідного профілю). У разі використання в курсовій роботі тексту нормативно-правового акту - зазначається назва, дата ухвалення (дата останніх змін);
- використовуються твори мистецтва (казки, вірші, пісні тощо) – в тексті курсової роботи зазначаються автори та їх назви із покликанням на джерело. У разі використання творів виконавського мистецтва слід зазначити також індивідуальних чи колективних виконавців. Якщо автори / виконавці невідомі (наприклад, народна творчість), слід зазначити джерело, із якого взято відтворений твір.

Не потребує покликань: загальновідома інформація, а саме факти, норма, статистика тощо (наприклад: Київ – столиця України, що знаходиться на березі річки Дніпро); специфічна інформація для певної галузі (наприклад, дидактика – це галузь педагогіки про теорію навчання й освіти людини).

Практичні поради щодо роботи з літературою. Добір і опрацювання законодавчої, наукової психолого-педагогічної, методичної літератури здійснюється студентом відповідно до теми курсової роботи .

Під час роботи з обраною літературою студент має виявити навички порівняння, класифікації, інтерпретації досліджуваної інформації, вміння робити критичні висновки й оцінювати досліджувані джерела відповідно до тематики своєї роботи.

За результатами опрацювання літературних джерел текст курсової роботи здобувача вищої освіти може містити таку форму висвітлення:

1. Самостійний текст автора (висновки, власні ідеї, тлумачення тощо);
2. Дослівне запозичення, що оформлене в лапки (цитата);

3. Перефразування або довільний переказ, але на основі матеріалу з іншого джерела (запозичення).

Перефразування – це скорочення думки із першоджерела, або виклад тієї самої інформації, але власними словами. Такий спосіб роботи з текстом вказує на авторське осмислення інформації з джерела, але власною лаконічною мовою.

Для перефразування (довільного переказу) здобувач вищої освіти може використовувати тлумачні словники та словники синонімів української мови. Потрібно зазначити, що **виклад матеріалу із застосуванням лише синонімів не допускається**. Перефразування і заміни авторських слів не змінює сутність запозиченого матеріалу. Оброблена інформація має розкриватися студентом відповідно до теми роботи із обов'язковим, зазначенням використаного джерела.

Оформлення списку використаних джерел (укладання бібліографії) в курсовій роботі здійснюється відповідно до ДСТУ 8302:2015 «Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання».

Підготовка до захисту і перевірки на виявлення ознак академічного плагіату. Після погодження з науковим керівником (викладачем), завершену роботу студент готує до процедури перевірки на наявність текстових запозичень (Додаток В).

Студент пише заяву щодо самостійності виконання курсової роботи, подає текст роботи науковому керівнику (викладачу) в роздрукованому та електронному форматі до попереднього захисту.

Електронний формат курсової роботи має подаватись у двох файлах DOC, DOCX (Microsoft Word), в окремих випадках PDF (редагована версія): перший файл – повний текст роботи і другий файл – варіант тексту роботи підготовлений для перевірки без «ЗМІСТу», «ПЕРЕЛІКу УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ», «СПИСКу ЛІТЕРАТУРи», «ДОДАТків». Назва файлів включає прізвище автора, факультет / спеціальність, рік (наприклад, для

повного файлу: Koval_Preschool_2021, файлу для перевірки: Koval_Preschool_2021_check).

Відповідальна особа (системний Оператор) кафедри завантажує роботу в Систему для перевірки текстів, генерує звіт подібності та надає його для аналізу науковому керівнику (викладачу). Звіт подібності надає інформацію, що дозволяє провести незалежну оцінку по відношенню до визначення рівня подібності академічного тексту та коректності встановлених запозичень у тексті. Всі виявлені фрагменти текстових запозичень у роботі мають бути розглянуті на предмет належного оформлення цитувань та покликань на першоджерела.

Необхідно зазначити, що високі значення коефіцієнта текстових збігів автоматично не означають плагіат, водночас, звіт подібності для робіт, що перевіряються не є універсальною гарантією відсутності текстових запозичень.

Остаточне рішення щодо наявності в роботі наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, та відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства або неналежне цитування приймається науковим керівником.

За результатами перевірки на наявність текстових запозичень необхідно враховувати припустимий відсоток академічного плагіату в курсовій роботі. Такий рекомендований показник текстових збігів / подібності / схожості коефіцієнту (коефіцієнтів) подібності в курсовій роботі здобувача вищої освіти затверджується рішенням ради факультету дошкільної педагогіки та психології.

Враховуючи тематику дослідження, науковий керівник допускає здобувача вищої освіти до захисту курсової роботи при наявності менше, ніж рекомендований показник коефіцієнту (коефіцієнтів) подібності. Науковий керівник має право допустити до захисту роботу з більшим відсотком подібності, якщо завдання дослідження виконані та аналіз перевірки на

наявність академічного плагіату підтверджує самостійність виконання курсової роботи студентом. При наявності більше ніж рекомендований показник коефіцієнту (коефіцієнтів) подібності робота може повертатися на доопрацювання.

3. Поради до підбору та оформлення законодавчої, наукової психолого-педагогічної, методичної літератури

Після обрання теми курсової роботи здобувачем вищої освіти та затвердження її кафедрою слід приступати до підбору законодавчої, наукової психолого-педагогічної, методичної літератури, ознайомленню з нею та складанню бібліографії.

При підборі літератури краще заповнювати бібліографічні картки. У карточці пишуться прізвище й ініціали автора, назва книги, видавництво, місто і рік видання, кількість сторінок. Для того, щоб швидко знайти потрібну книжку, в карточку доцільно заносити шифр бібліотеки. Бібліографія складається в алфавітному порядку.

Бібліографічний опис проводять мовою документа.

Приклади оформлення бібліографії згідно ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання» з урахуванням правок (код УКНД 01.140.40) наведено у табл.2.

Таблиця 2

Варіанти оформлення бібліографії

Характеристика джерела	Приклад оформлення
	Книги
Один автор	Поніманська Т. І. Дошкільна педагогіка: підручник. Київ: ВЦ «Академія», 2018. 408 с.
Два автора	Швайка Л. А., Гаркуша Г. В. Організація роботи з дітьми раннього віку. Харків: Вид. група «Основа», 2009. 223 с.

Три автора	Лузан П. Г., Сопівник І. В., Виговська С. В. Основи науково-педагогічних досліджень. Київ: НУБПУ, 2010. 219 с.
Чотири автори	Завдання для самоперевірки з курсу «Історія дошкільної педагогіки»: методичні рекомендації / І. А. Княжева, О. А. Листопад, О. А. Кудрявцева, І. К. Мардарова. Одеса: Університет Ушинського, 2019. 28 с.
П'ять і більше авторів	Діти в Інтернеті: Як навчити безпеці у віртуальному світі/ Литовченко І. В., Максименко С. Д., Болтівець С. І., Чепань Л. А., Бугайова Н. М. Київ: Видавництво: ТОВ «Видавничий будинок «Аванпост-Прим», 2010. 48 с. (Посібник для батьків).
Багатотомне видання	Суходолінський В. О. Вибрані твори: у 5 т. / голова ред. кол. О. Г. Дзевєрін. Київ: Рад. шк., 1977. Т. 5 . 639 с.
За редакцією	Впевнений старт: освітня програма для дітей старшого дошкільного віку/ за ред. Т. О. Піроженко. Київ: Українська академія дитинства, 2017. 80 с.
Частина видання	
Розділ книги	Забродська Л. М., Дорошенко Ю. О. Педагогічні умови впровадження інформаційних технологій навчання у початковій школі. <i>Інформатизація середньої освіти: програмні засоби, технології, досвід, перспективи</i> / за ред. В. М. Мадзігон, Ю. О. Дорошенко. Київ: Пед. думка, 2003. С. 170 – 176.
Тези доповідей, матеріали конференцій	Кудрявцева О. А., Корицька А. В. Оптимізація підготовки студентів до інноваційної діяльності у сучасному ЗДО. <i>Сучасні тренди розвитку освіти: перспективи і здобутки</i> : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., 27-28 жовтня 2020 р., Ч. І. Одеса: Видавець Букаєв Вадим Вікторович, 2020. С. 59-61.
Статті з продовжуваних та періодичних видань	Кудрявцева О. А. Педагогічні умови модульно-рейтингового оцінювання якості педагогічних знань майбутніх вихователів. <i>Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського .Серія: Педагогіка</i> . 2019. Вип. 2(127). С. 32 – 39.
Електронні ресурси	
Законодавчі документи	Про дошкільну освіту: Закон України від 11.07.2001 р. № 2628-III. Дата оновлення: 01.01.2021., підстава 978-IX URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2628-14#Text . (дата звернення 17.04.2021.)
Сторінки з веб-сайтів	Андріяш Г. Інструкція з безпеки життєдіяльності учасників освітнього процесу ЗДО під час роботи з комп'ютерною технікою. <i>ІКТ технології</i> : сайт для педагогів ЗДО. URL: https://sites.google.com/site/sajtdlapedagogivdnz/home/ikt-tehnologiie (дата звернення 15.04.2021).
Інші документи	
Законодавчі і нормативні документи	Конституція України: станом на 1 верес. 2016 р. / Верховна Рада України. Харків: Право, 2016. 82 с.
Дисертації,	Шкрєбтієнко Л. П. Виховання патріотичних почуттів у дітей

автореферати дисертацій	старшого дошкільного віку засобами художньої літератури: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.08/ Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського. Одеса, 2019. 298 с. Любченко І. І. Педагогічні умови розвитку логічного мислення у старших дошкільників: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: 13.00.08. Одеса, 2014. 21 с.
-------------------------	--

Більш детальний опис оформлення літературних джерел див. у Додатку В.

Робота студента з літературними джерелами не закінчується їх вивченням за складеним списком. Автор курсової роботи повинен уважно слідкувати за монографічною та періодичною літературою, що виходить із друку і проводити її вивчення відповідно з указаними вище рекомендаціями.

Систематизують джерела в списку літератури за декількома принципами. Це може бути послідовність;

1. Державні документи і матеріали:
 - укази Президента України;
 - постанови і розпорядження Кабінету Міністрів України;
 - тематичні збірники державних документів України.
2. Документи і матеріали Міністерства освіти України.
3. Джерела: неопубліковані (групується за архівами) та опубліковані (документи, літописи, спогади, листи, щоденники, статистика).
4. Література: вітчизняні видання (книги, статті), в тому числі перекладені, в алфавітному порядку; зарубіжні видання (книги, статті на іноземних мовах).
5. Використані періодичні видання.
6. Використані бібліографічні довідники.

Другий варіант - перелік джерел подається у Списку використаних джерел в алфавітному порядку (за прізвищами авторів). Всі описи виконуються в алфавітній послідовності за першою літерою прізвища авторів або назви джерела. Кожне джерело має свій порядковий номер. Наприклад:

1. Жебровський Б. М. Пренатальна та перинатальна педагогіка. Тернопіль: Мандрівець, 2013. 80 с.

2. Рогальська Н. В. Психолого-педагогічні засади раннього дитинства: навч.-метод. посібник. Умань: ВПЦ «Візаві», 2017. 186 с.

3. Швайка Л. А., Гаркуша Г. В. Організація роботи з дітьми раннього віку. Харків: Вид. група «Основа», 2009. 223 с.

Зауважимо, що список літератури повинен включати тільки ті літературні джерела, які використовувалися в роботі. Список літератури в науковій роботі свідчить про обсяг використаних автором джерел, про рівень вивчення досліджуваної проблеми і навичок роботи з науковою літературою.

Якщо в роботі використовуються цитати, цифрові дані чи згадуються твори або запозичуються думки з праць інших авторів, близьких до оригіналу, то слід обов'язково робити бібліографічні посилання на джерела. Вони оформлюються у квадратних дужках із зазначенням порядкового номеру джерела за списком літератури і сторінки (у випадку цитування).

Наприклад: «Моральне виховання – цілеспрямована взаємодія дорослого і дитини з метою формування моральних почуттів і якостей, засвоєння моральних норм і правил, розвитку моральних мотивів і навичок поведінки» [7, с.210]. Посилання в тексті роботи на джерела слід зазначати порядковим номером за переліком посилань, виділеним двома квадратними дужками, наприклад, «... у працях [1-15]...».

4. Вимоги до написання і оформлення Вступу курсової роботи і розділу 1 основної частини роботи (п. 1.1.; 1.2.)

Специфіка курсової роботи студента педагогічного університету полягає в тому, що в процесі її підготовки до захисту здійснюється досягнення науково-дослідних і навчальних цілей. Студенти більш глибоко вивчають певні питання, вчать аналізувати літературу, критично оцінювати

її, висловлювати власні думки, аргументувати їх, формулювати висновки, набувають навичок використання наукових методів дослідження. Опрацьовуючи тему курсової роботи, студент має ґрунтовно вивчити праці видатних учених, педагогів, методистів, нормативні документи органів освіти, досвід кращих педагогів.

Підготовка курсової роботи умовно поділяється на такі етапи:

Перший етап – визначення наукової проблеми, вибір теми курсової роботи, обґрунтування її актуальності (аналіз законодавчих документів з дошкільної освіти України), визначення категорій (понять) педагогічного дослідження, написання Вступу курсової роботи.

Другий етап – огляд стану проблеми у науковій психолого-педагогічній, методичній літературі; розробка плану курсової роботи, узгодження його з науковим керівником; критичний теоретичний аналіз підбраної наукової психолого-педагогічної, методичної літератури з досліджуваної проблеми; написання тексту теоретичного розділу курсової роботи (розділ 1).

Третій етап – розробка програми експериментального дослідження та його здійснення на констатувальному, формувальному, контрольному етапах.

Четвертий етап – обробка і осмислення отриманих результатів, нових знань і фактів.

П'ятий етап – оформлення тексту курсової роботи, використаних літературних джерел, додатків і підготовка її до захисту.

Проблема дослідження є характеристикою деякої проблемної ситуації, відображенням протиріччя між типовим станом предмета дослідження у реальній практиці і вимогами суспільства до нього. Проблема дослідження завжди пов'язана з певним удосконаленням предмета дослідження, з виявленням причин знайдених протиріч, з розробкою системи заходів, спрямованих на підвищення ефективності і якості функціонування предмета дослідження у педагогічній практиці. Практично, проблема дослідження

переростає у мету дослідження, яку ставить перед собою дослідник, тобто мета дослідження заключається у тому, щоб вирішити якусь конкретну проблему. Педагогічна проблема і пов'язана з нею мета дослідження повинні відображати вимоги сучасного суспільства, бути актуальними і суспільно значущими.

Після обґрунтування **актуальності обраної теми** курсової роботи потрібно визначити основні категорії педагогічного дослідження (мета, завдання, об'єкт, предмет, методи). Чим конкретніше сформульована тема дослідження, тим легше визначити його мету та завдання, об'єкт і предмет дослідження.

Мета дослідження – це розкриття закономірностей педагогічного явища, встановлення реальних протиріч процесів виховання, навчання і розвитку і відображення їх у теоретичних положеннях. Мета дослідження полягає в тому, щоб вирішити певну проблему науково-педагогічного дослідження, повинна відповідати вимогам наукової новизни. Мета дослідження конкретизується у певних завданнях дослідження.

Завдання дослідження – висуваються на основі теоретичного аналізу проблеми дослідження, оцінки стану її рішення у теорії і практиці дошкільної освіти. Це передбачає глибокий аналіз законодавчої, методичної, наукової психолого-педагогічної літератури з даної конкретної теми.

Завдання дослідження можуть включати до себе наступні кроки:

- Рішення певних теоретичних питань, які входять до загальної проблеми (наприклад: уточнити сутність понять «...», «...», «...»);
- Рішення певних експериментальних питань (наприклад: визначити показники досліджуваної якості у дошкільників; схарактеризувати рівні досліджуваної якості у дошкільників; підібрати діагностувальні методи дослідження; розробити та експериментально перевірити систему формувальної роботи тощо).

Об'єкт дослідження – частина об'єктивної реальності, яка на даному етапі стає предметом практичної і теоретичної діяльності людини як соціальної істоти. Основними об'єктами педагогічних досліджень є: напрями виховання дітей раннього і дошкільного віку, різні види діяльності дошкільників, готовність дітей до навчання у школі, організація освітнього процесу у закладі дошкільної освіти в цілому тощо.

Предмет дослідження – зафіксовані у досвіді і включені у процес практичної діяльності людини властивості і відношення об'єкта, які досліджуються з певною метою у даних умовах і обставинах. Предмет педагогічного дослідження – більш вузьке поняття, ніж його об'єкт. Він є частиною, стороною, елементом об'єкта. Об'єкт дослідження повинен бути названий не безмежно широко, а таким чином, щоб це було саме безпосередньо наступне за предметом дослідження коло об'єктивної реальності. Зазвичай предмет дослідження відповідає темі педагогічного дослідження.

Здобувач вищої освіти повинен вказати далі, які методи дослідження було підібрано і з якою метою вони були використані, тобто вказати, з метою рішення яких завдань педагогічного дослідження було використано ті чи інші методи.

Методи дослідження – це певні сукупності прийомів і операцій, спрямованих на вивчення педагогічних явищ і рішення різноманітних наукових проблем навчально-виховного характеру. Методи дослідження підрозділяються на теоретичні (аналіз, синтез, порівняння, конкретизація та ін.), емпіричні (спостереження, методи опитування, соціометрія, тестування та ін.), експериментальні (педагогічний експеримент (констатувальний, формувальний, контрольний етапи), статистичні (визначення середнього арифметичного, групування, ранжування та ін.).

Здобувач вищої освіти вказує також:

База експериментального дослідження – потрібно зазначити, у якому закладі дошкільної освіти було проведено дослідження (його №, назву, місце знаходження) і скільки дітей (вказати, якого віку) приймало участь у дослідженні. Якщо у дослідженні приймали участь ще вихователі (або батьки) – вказати також їх кількість.

Структура курсової роботи - студенту потрібно зазначити, з яких структурних компонентів складається курсова робота, кількість сторінок загального обсягу та основного тексту (до списку використаних джерел), кількість використаних джерел, скільки таблиць і на яких сторінках розміщені додатки. Наприклад: *Курсова робота складається зі змісту, вступу, двох розділів з підрозділами, висновків, списку використаних джерел, що налічують 30 найменувань та додатків. Загальний обсяг курсової роботи – 27 сторінок, основний зміст викладено на 25 сторінках. В тексті вміщено 4 таблиці. Додатки викладено на 7 сторінках.*

Вступна частина дослідження повинна віддзеркалювати теоретичну роботу, яку автор провів згідно з рекомендаціями, наведеними вище. Важливо навести стан проблеми і попередній досвід її вивчення. Остаточне редагування вступної частини роботи доцільно виконувати на завершальній стадії дослідження, коли досліджувана тема постає у повному обсязі.

Вимоги до написання і оформлення розділу 1 основної частини роботи (п. 1.1.; 1.2.)

Розділ 1 курсової роботи складається з двох параграфів, в одному з яких розкривається сутність зазначеної проблеми (відповідно темі дослідження), а в іншому – за допомогою яких засобів (методів, форм) вирішується ця проблема у практиці дошкільної освіти. Текст параграфів рекомендується оформляти за таким планом: аргументувати, чому у науковій психолого-педагогічній літературі ведеться полеміка про певну проблему (згідно теми дослідження); далі – перерахувати прізвища та ініціали вчених, які досліджували і досліджують зараз проблему, що розглядається;

проаналізувати трактування сутності основних понять (згідно теми курсової роботи), різні підходи вчених щодо досліджуваної проблеми. При цьому потрібно у тексті висловлювати свою точку зору стосовно питань, що розглядаються.

Теоретичний розділ курсової роботи включає аналіз підібраної наукової літератури відповідно до завдань дослідження. Аналіз стану теорії і практики рішення тієї чи іншої проблеми передбачає широке ознайомлення з науковою психолого-педагогічною, методичною літературою з даного питання.

При вивченні і аналізі наукових джерел здобувач вищої освіти повинен виявити наступне:

- визначити основну ідею автора, його позицію з досліджуваної проблеми;
- виділити, що особливо вдалося автору у її вивченні;
- чим відрізняється позиція вченого від традиційної, який конкретно його внесок у вивчення даної проблеми;
- у чому автор полемізує з іншими дослідниками;
- які ідеї автора особливо влучно аргументовані;
- які ідеї, висновки, рекомендації викликають сперечання і чому;
- які основні питання проблеми не знайшли відображення у його роботі;
- які у зв'язку із цим постають завдання подальшого вивчення даної проблеми.

При аналізі джерел, що стосуються досвіду роботи закладу дошкільної освіти, здобувачу вищої освіти потрібно виявити:

- що особливо успішно вдалося здійснити педагогу дошкільної освіти при рішенні даної проблеми;
- які саме ускладнення він відчував в процесі її вивчення;
- які типові недоліки присутні у роботі вихователя з даного питання;

- які основні причини ускладнень і недоліків.

Всі джерела, представлені у Списку використаних джерел, повинні бути проаналізовані автором і на них повинні бути зроблені посилання у тексті курсової роботи. Бажано на початку абзаца вказувати прізвище та ініціали автора, робота якого аналізується і обов'язково робити посилання на його роботу, представлену у списку використаних джерел, не допускаючи плагіату.

Посилання оформлюються у квадратних дужках із зазначенням порядкового номеру джерела за списком літератури і сторінки (у випадку цитування). Наприклад, [5] – посилання на джерело №5 за списком літератури, або [7, с . 95] – посилання на джерело №7 за списком літератури і на сторінку 95 у ньому.

У теоретичному розділі повинні бути не тільки посилання на джерела, зазначені у Списку використаних джерел, а й критичне оцінювання наукової літератури, висловлювання власних думок, їх аргументація, формулювання висновків.

Розділ 1 та параграфи 1.1.; 1.2. курсової роботи повинні за своєю назвою, структурою, змістом відповідати завданням дослідження.

При роботі над рукописом необхідно звернути увагу на таке питання, як розподіл тексту за абзацами. Кожен абзац повинен містити завершену думку, виражену одним чи кількома реченнями.

Даний етап підготовки курсової роботи закінчується написанням тексту теоретичного розділу курсової роботи (розділ 1).

5. Вимоги до написання і оформлення розділу 2 основної частини роботи (п. 2.1.(констатувальний експеримент), п. 2.2. (формувальний експеримент), п. 2.3.(контрольний експеримент)

Вимоги та оформлення розділу 2 курсової роботи є одним з найважливіших її елементів. Це один із багатьох чинників, які враховуються комісією при оцінюванні якості роботи при її захисті.

В першому параграфі розділу 2, виходячи з мети та завдань дослідження, наводиться опис емпіричних даних, що будуть піддаватись вивченню та методика збору емпіричних даних, визначається кількість і завдання експериментальних етапів (констатувальний, формувальний, контрольний), состав та кількість учасників експериментально-дослідної роботи. Також потрібно зазначити місце її проведення. Вважається, що для педагогічного експерименту достатньо не менше 20 учасників, що розподіляються порівну на дві групи: контрольну та експериментальну.

Після цього потрібно визначитись з показниками, за якими будуть виявлені рівні сформованості або розвитку якостей чи навичок, визначених відповідно до обраної теми дослідження.

Перед тим як приступати до експерименту необхідно підготувати всі матеріали: форми протоколів, інструкції учасникам експерименту, анкети і т.п. В протоколах фіксується хід експерименту.

Після цього можна приступати до дослідження. Спочатку проводиться пробний експеримент з 2-3 дітьми. Його мета – перевірка надійності методики, доступності інструкції і експериментального матеріалу, уточнення кількості серій, критеріїв аналізу результатів дослідження, склад учасників. Якщо виникають питання, здобувач консультиється із науковим керівником.

Вибір методик одне із самих складних питань.

У педагогічних дослідженнях зазвичай використовують наступні методики:

- спостереження;
- самоспостереження;
- метод масового опитування (анкетування, бесіди, інтерв'ю);
- вивчення та узагальнення передового педагогічного досвіду;
- вивчення продуктів діяльності випробуваних;
- тестування;
- експеримент (констатувальний, формувальний);
- метод узагальнення незалежних характеристик (за К. К. Платоновим) тощо.

Вивчення й узагальнення передового педагогічного досвіду дозволяють лише констатувати хід явищ та процесів, які вивчаються. Тому більш широко застосовуються різноманітні види психолого-педагогічного експерименту, в процесі якого дослідник активно впливає на хід явищ, що вивчаються, і змінює звичайні умови, тобто цілеспрямовано вводить нові, виявляє певні тенденції, оцінює якісні та кількісні результати, встановлює й підтверджує достовірність виявлених закономірностей.

В першому підрозділі другого розділу стисло описують методики та процедури констатувального етапу експерименту. Опис методик, протоколи їх проведення та результати їх виконання можна оформити належним чином й викласти їх у Додатках.

Аналіз зібраних фактів під час експериментального дослідження являє собою не менш складну й відповідальну справу. Підготовкою до такого аналізу слугує систематизація отриманого фактичного матеріалу і його обробка. Наступне усвідомлення і співставлення систематизованого та опрацьованого матеріалу дозволяє дослідникові зробити узагальнення і відповідні висновки.

Систематизація й обробка зібраних фактів полегшується, якщо процес їх накопичення проводився не формально і механічно, а дані експерименту постійно фіксувалися та супроводжувалися необхідними коментарями.

Обробка фактичного матеріалу, отриманого за допомогою експерименту та інших методів дослідження, починається з розгляду окремих фактів і виявлення особливостей досліджуваного явища. Потім проводиться порівняння результатів виконання різними особами одних й тих самих завдань та їх варіацій, аналізуються факти, отримані в різних умовах і в різних досліджуваних групах, встановлюються зв'язки між створюваними умовами або педагогічними діями і якісними та кількісними змінами, що відбуваються у явищах, які вивчаються.

Отримані та узагальнюючі якісні та кількісні показники презентуються у вигляді таблиці, діаграми або графіку. За графічним об'єктом йде опис отриманих результатів. А також пояснюється, чи потрібно проводити формувальний етап експерименту й чому.

У другому підрозділі розділу 2 описується формувальний етап експерименту.

У процесі формувального експерименту дослідник проводить коректування припущень та організовує їх перевірку, вводячи нові умови (систему роботи) і вивчаючи вплив цих умов (або чинників) на підвищення ефективності навчання або виховання, щоб довести раціональність експериментально створених дослідником умов в експериментальній і контрольній групах. При цьому передбачається, що нова система роботи вводиться тільки в експериментальній групі, а в контрольній - йде за традиційною методикою навчання або виховання.

В цьому підрозділі кратко описують систему роботи з покращення результатів навчання або виховання, а більш розгорнуто її представляють у Додатках.

В третьому підрозділі розділу 2 описують, як проводився контрольний етап дослідження. На цьому етапі приймають участь всі учасники експерименту, контрольної та експериментальної груп. Задля отримання об'єктивного результату з ефективності чи не ефективності обраної системи роботи, використовують методику діагностування, яка використовувалась на констатувальному етапі дослідження.

Під час виконання курсової роботи для досягнення об'єктивності широко застосовуються математичні методи, які допомагають виявити не тільки кількісні зміни, що відбуваються з досліджуваними об'єктами, але й якісні характеристики цих змін.

Наприклад: порівняння результатів констатувального або формувального експерименту у відсотках дозволяє визначити наскільки кількість явищ (показників, ознак), що спостерігаються, наближуються до максимальної величини – 100%.

Узагальнення даних за визначенням середнього арифметичного дозволяє порівняти наскільки результати контрольної і експериментальної групи відрізняються за загальною величиною (силою) від максимально можливого прояву такої ознаки (показника) і один від одного. Тобто використання статистичних методів дозволяє абстрагуватись від безпосереднього сприймання явищ і спостерігати їх зміни формально як зміну кількості або якості.

Приклад: Визначення середнього арифметичного здійснюється за формулою:

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{n}$$

Де x , — кожне спостережене значення ознаки

n - кількість спостережень

Більш докладно про використання математичних методів в науковому і зокрема педагогічному дослідженні можна знайти в рекомендованій літературі.

6. Опис результатів експериментального дослідження, їх обробки та оформлення (вимоги до оформлення даних і опису таблиць, графіків, діаграм, висновків, додатків; оформлення курсової роботи)

Отримані числові результати висвітлюють у таблиці, діаграмі або графіку. Після цього їх описують й роблять висновок.

Для кращого розуміння, різниці між констатувальним й контрольним етапами експерименту краще репрезентувати таблицю, діаграму чи графік, у якій подані порівняльні дані цих етапів окремо для контрольної й експериментальної груп. В цьому випадку розбіжності в результатах роботи експериментальної і контрольної груп може бути пояснена відмінностями в обраній і досліджуваній системі роботи.

Приклади подання й аналізу даних за таблицею наводиться нижче.

Приклад 1: Розподіл дітей за умовними рівнями сформованості шанобливого ставлення до оточуючих дорослих поданий у таблиці 2.1.

Таблиця 2.1

**Рівні сформованості шанобливого ставлення до оточуючих дорослих
(за результатами констатувального експерименту)**

Рівні	Контрольна група		Експериментальна група	
	абс.	%	абс.	%
Високий	1	5	-	-
Середній	10	50	10	50
Низький	9	45	10	50
Усього	20	100	20	100

Дані констатувального експерименту наведені у таблиці показали, що виховання шанобливого ставлення до дорослих у дітей п'ятого року життя є досить актуальною задачею морального виховання, оскільки до високого рівня у контрольній групі віднесений лише один досліджуваний (5%) і жодного у експериментальній; до середнього рівня – по десять осіб (50%) і до низького рівня – дев'ять дітей з контрольної (45%) та десять з експериментальної групи (50%).

Розподіл дітей за рівнями сформованості шанобливого ставлення до дорослих, за результатами формувального експерименту поданий у таблиці 2.2.

Таблиця 2.2

Рівні сформованості шанобливого ставлення до оточуючих дорослих (за результатами контрольного експерименту)

Рівні	Контрольна група		Експериментальна група	
	абс.	%	абс.	%
Високий	2	10	8	40
Середній	11	55	10	50
Низький	7	35	2	10
Усього	20	100	20	100

Як бачимо, результати контрольного експерименту показали перевагу методики формувального експерименту над традиційним підходом до виховання шанобливого ставлення до дорослих у дітей п'ятого року життя. У експериментальній групі значно зменшилась кількість дітей, які продемонстрували низький рівень досліджуваної якості: з 45% (констатувальний етап) він зменшився до 10% (в контрольній – відповідно 45% і 35%). Найбільша кількість дітей середнього дошкільного віку віднесена до середнього рівня сформованості шанобливого ставлення до дорослих – 55% у контрольній і 50% у експериментальній групах. Зросла

кількість малюків з високим рівнем у експериментальній з 0 до 40% і у контрольній групі – з 5% до 10 %.

Крім таблиць, результати експерименту можуть бути проілюстровані діаграмами і графіками. Приклад подання й аналізу даних за діаграмою наводиться нижче.

Приклад 1. Динаміка змін в емоційно-ціннісному ставленні до природи за виділеними типами подана на діаграмах 2.2-2.4:

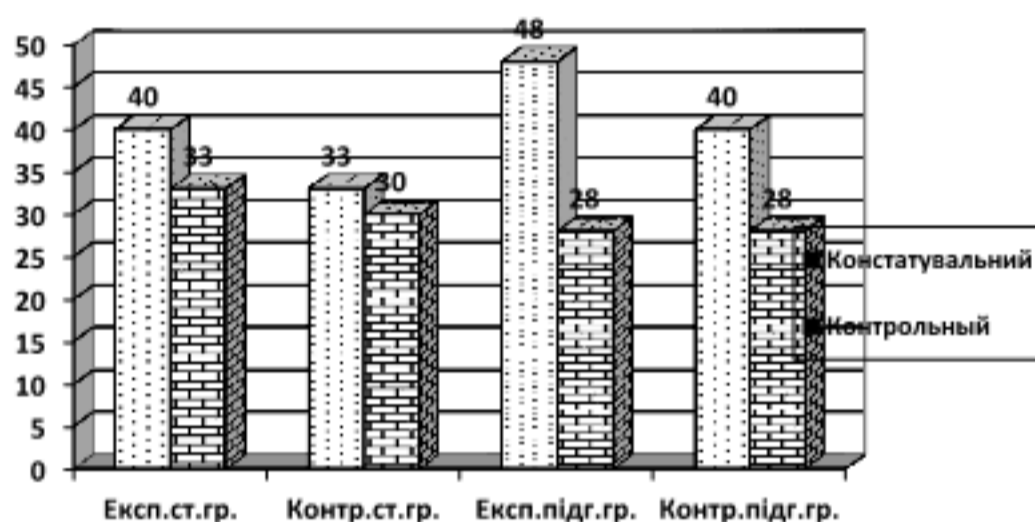

Рис. 2.2. Динаміка змін у позитивно-пасивному емоційно-ціннісному ставленні до природи

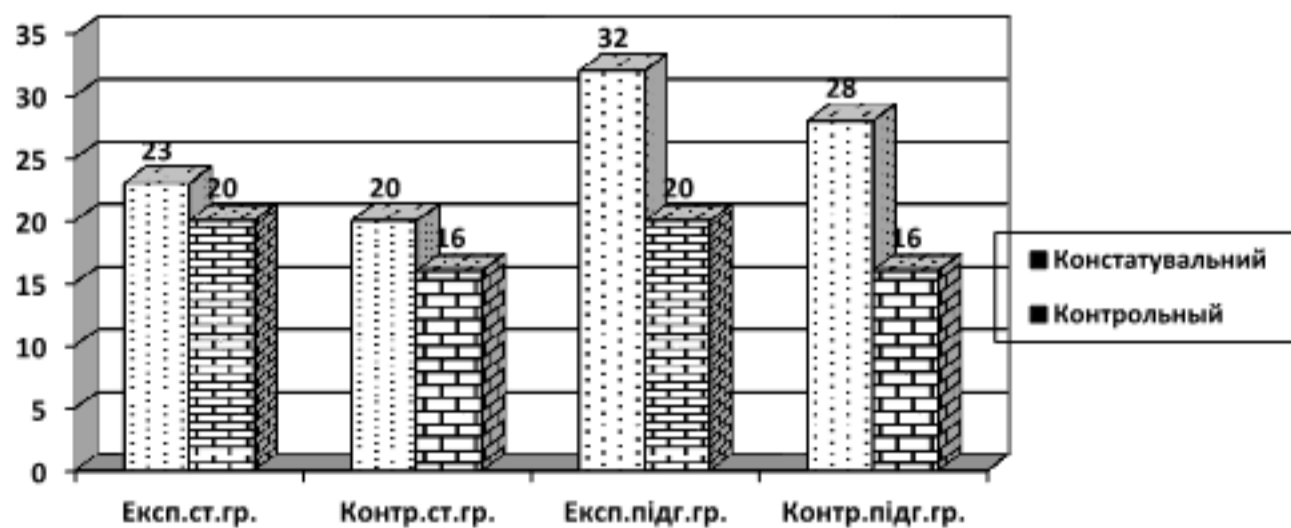

Рис. 2.3. Динаміка змін у нейтральному емоційно-ціннісному ставленні до природи

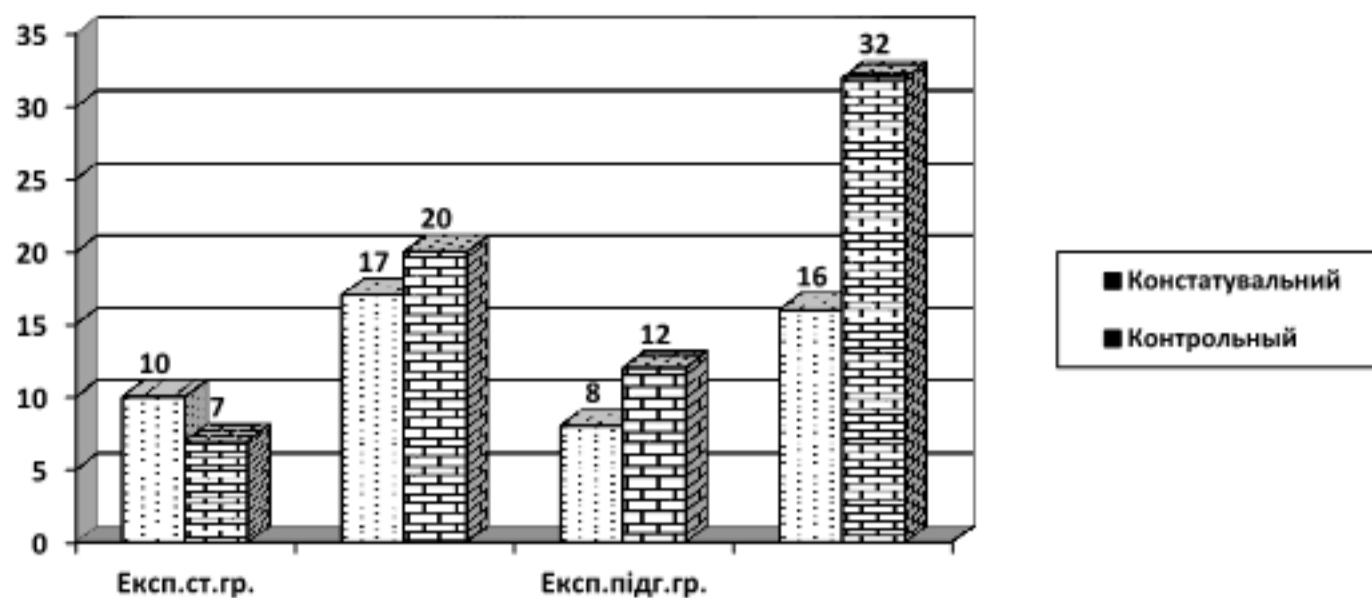

Рис. 2.4. Динаміка змін у негативному емоційно-ціннісному ставленні до природи

Аналіз кількісних даних, наведених у діаграмах, свідчить, що в експериментальних групах порівняно з контрольними має місце істотне збільшення чисельності дітей, яким властиве позитивно-активне емоційно-ціннісне ставлення до природи і зменшення кількості дітей з негативним емоційно-ціннісним ставленням. В експериментальній старшій і підготовчій групах до експерименту кількість дітей з позитивно-активним емоційним ставленням складала відповідно 26,7% та 12%. Після експерименту ці кількісні показники зросли до 40% в обох групах.

Співставлення кількісних показників констатувального і контрольного зрізів педагогічного експерименту переконує в доцільності використання розробленої технології виховання. Викликає занепокоєння різке збільшення кількості дітей з негативним емоційно-ціннісним ставленням до природи в контрольних групах (з 16,7% до 20% - у старшій контрольній групі та з 16% до 32% - підготовчій контрольній групі). Водночас, експериментальні групи характеризуються збільшенням кількості дітей з позитивно-активним емоційно-ціннісним ставленням до природи за рахунок зменшення кількості дітей з позитивно-пасивним та нейтральним емоційно-ціннісним ставленням.

У висновку описують отриманий результат порівняння даних експериментальної групи до та після формувального експерименту. Якщо результати покращилися, то можна стверджувати, що обрана умова чи система роботи ефективна для покращення якостей чи показників з навчання або виховання. Якщо показники погіршилися чи не змінилися в експериментальній групі після формувального експерименту, то можна зробити висновок, що обрана система роботи недостатньо ефективна і потребує подальшого доопрацювання.

Оформлення курсової роботи являє собою важливий елемент її виконання і є одним із багатьох чинників, які враховуються комісією при оцінюванні якості роботи під час її захисту.

Заголовки структурних елементів курсової роботи друкують великими літерами у центрі документу і виділяють жирним шрифтом. Кожна частина починається з нової сторінки. Наприклад: **ЗМІСТ, ВСТУП, РОЗДІЛ, ВИСНОВКИ, СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ, ДОДАТКИ**

Розділи і підрозділи нумерують арабськими цифрами (1, 2, 3 ...).

Позначення розділів і їх порядкові номери пишуть окремим рядком по центру великими літерами і виділяють жирним шрифтом (**РОЗДІЛ 1**).

Між розділом і назвою підрозділу ставиться інтервал. Після назви розділів чи підрозділів крапка **не ставиться**.

Підрозділи нумерують відповідно розділу, до складу якого вони входять, двома цифрами. В кінці номера підрозділу повинна стояти крапка. Наприклад: 2.3. (третій підрозділ другого розділу).

Не допускається розташування заголовка підрозділу в нижній частині сторінки, якщо після заголовка є тільки один рядок тексту і не дозволяється залишати заголовок без тексту на попередній сторінці.

Заголовки підрозділів друкують з відступом від лівого краю 1,25 см маленькими літерами, крім першої великої, виділяють жирним шрифтом та вирівнюють по ширині, без крапки в кінці речення.

Приклади оформлення розділу і підрозділу:

РОЗДІЛ І
ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ У ДОШКІЛЬНИКІВ
ШАНОБЛИВОГО СТАВЛЕННЯ ДО ДОРΟΣЛИХ ЗАСОБАМИ
НАРОДНИХ ТРАДИЦІЙ

1.1. Проблема формування у дошкільників шанобливого ставлення до дорослих в психолого-педагогічній літературі

Назви розділів та параграфів курсової роботи повинні бути чіткі та послідовно відображати зміст завдань та логіки роботи.

Щоб не перевантажувати надмірно описову частину, рекомендується детальний опис занять, ігор, методик та інші матеріали виносити в додатки.

Додатки оформляються на окремих аркушах. Кожен з них виділяється жирним шрифтом із зазначенням порядку за літерами алфавіту і свій тематичний заголовок. Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер Г, Є, і, И, О, Ч, Ъ. Наприклад: **Додаток А**, **Додаток Б** і т.д. Кожний такий додаток повинен починатися з нової сторінки.

Окрім текстової частини до курсової роботи входить різноманітний графічний та ілюстративний матеріал. Ілюстрації, що наводяться в тексті роботи нумерують послідовно в межах розділу (арабськими цифрами) і позначаються словом «Рис.»(рисунок). Номер ілюстрації повинен складатися з номера розділу і порядкового номера ілюстрації, між якими ставиться крапка. Наприклад: «Рис. 1.1.», «Рис. 3.2.» і т.д. У тексті, до якого відноситься та чи інша ілюстрація, робиться посилання на неї «Рис. 2.4».

У випадку, коли посилання робиться на ілюстрації, які вже згадувалися раніше, додають слово «дивись» (скорочено- див.) із вказівкою сторінки, на якій розміщена дана ілюстрація. Наприклад:(див. рис. 2.2., с. 15).

Кожна ілюстрація має відповідати тексту, а текст – ілюстрації. Основними видами ілюстративного матеріалу в курсових роботах є: таблиця, діаграма і графік.

Кожна ілюстрація повинна мати точну і стислу назву. Номер ілюстрації, її назва і пояснювальні підписи розміщують послідовно під ілюстрацією. При необхідності ілюстрації доповнюють пояснювальними даними (підрисунковий підпис). Підпис друкують із відступом від лівого краю 1,25 см, вирівнюючи по ширині і жирним шрифтом, наприкінці крапка не ставиться.

Наприклад:

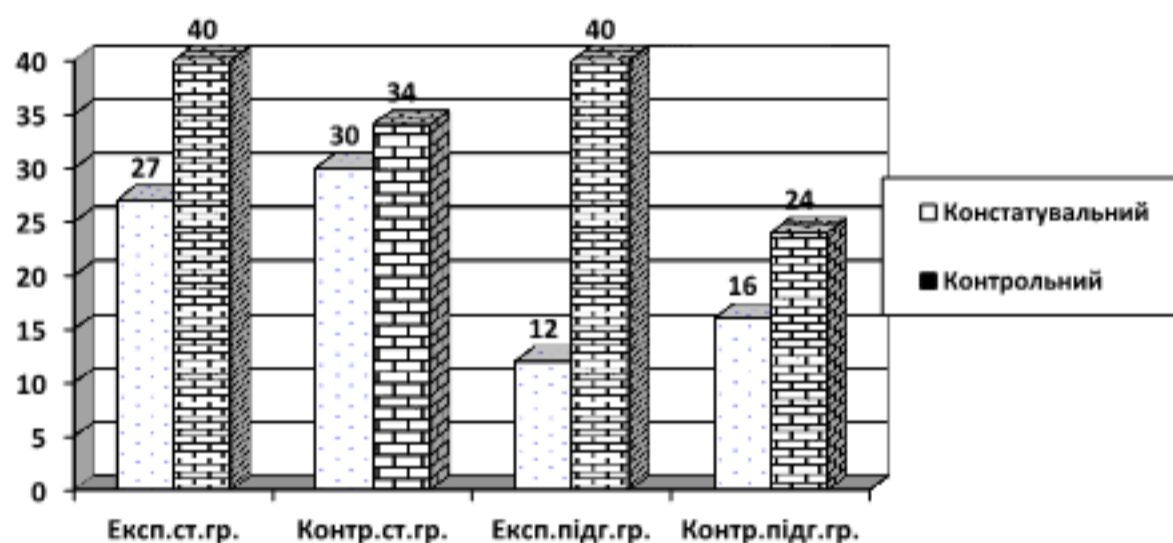

Рис. 2.1. Динаміка змін у позитивно-активному емоційно-ціннісному ставленні до природи

Аналогічні позначення використовуються і для таблиць, в яких подається відповідний цифровий матеріал. Таблиці нумерують послідовно (за винятком таблиць, поданих у додатках) в межах розділу. В правому верхньому куті над відповідним заголовком таблиці розміщують напис «Таблиця» із зазначенням її номера арабськими цифрами без знака №. Номер таблиці повинен складатися з номера розділу і порядкового номера таблиці, між якими ставиться крапка, наприклад: «Таблиця 1.2». Наприкінці крапка не ставиться.

У тексті на всі таблиці повинні бути посилання. Слово «Таблиця» пишеться в тексті повністю, якщо таблиця одна, і скорочено, якщо вона розміщена за певним номером, наприклад: (у табл. 1.4).

Заголовна частина кожної таблиці складається із назв граф (колонок), що визначають їх зміст. Заголовки (назви) граф повинні бути короткими, починатися з великої букви.

У першій зліва графі (колонці) вказується назва відповідних горизонтальних рядків таблиці, в наступних графах додаються заголовки інформаційних даних, які наводяться. Заголовна частина таблиці може розділятися на додаткові ділянки (по горизонталі), в яких розміщуються підзаголовки граф. При необхідності переносу частин таблиці на другу сторінку повторюється заголовок таблиці з надписом угорі: «Продовження табл. 1.2.». Тематичний заголовок таблиці при цьому не повторюється.

Записи цифр у таблицях проводяться з дотриманням наступних правил:

- у кожній із граф класи чисел повинні знаходитися один під одним;
- частини цілого повинні виражатись у десяткових дробах;
- в одній і тій же графі всі числові величини повинні мати однакову кількість десяткових знаків;
- заміна повторюваних цифр або знаків не допускається; якщо в таблиці відсутні цифрові чи інші дані, то в графі ставиться прочерк;
- всі дані, що наводяться в таблиці, аналізуються.

Символи «№», «%» та інші використовуються лише при цифрових або буквених позначеннях. У всіх інших випадках слід писати слова: номер, відсоток.

Увага! У курсовій роботі не рекомендується вживати слова і вирази-штампи типу «на всі сто відсотків», «на даний момент» і т.п. Слід уникати частих повторень слів або словосполучень. Разом з тим необхідно прагнути дотримуватися прийнятої термінології, позначень, умовних скорочень і

символів. У тексті допускаються загальноприйняті скорочення (с. сторінка, ст. - стаття, і т.д. – і так далі, та ін.-та інші).

У курсовій роботі не рекомендується вести виклад від першої особи однини: («Я спостерігав», «Я вважаю», «Мені здається», «На мою думку») або множини: («Ми отримуємо», «Ми спостерігаємо», «Ми маємо»). Допускаються звороти із збереженням першої особи множини, в яких виключається займенник «ми», тобто вживаються неозначено-особові речення: «спостерігаємо», «встановлюємо», «маємо на увазі» та ін.

При згадуванні в тексті прізвищ (вчених-дослідників, вчителів) їх ініціали, як правило, ставляться перед прізвищем (К. Д. Ушинський, а не Ушинський К. Д., як це прийнято в списках літератури). Прийнятним є також позначення лише одного ініціалу автора (проте обраний варіант повинен додержуватись упродовж викладення всього тексту роботи). Пробіл між ініціалами та фамілією потрібно ставити нерозривний (Ctrl+Shift+Пробел).

Виконану в чорновому варіанті курсову роботу студент дає на перегляд керівникові. З урахуванням зроблених ним зауважень автор вносить до тексту роботи необхідні зміни і доповнення.

Після остаточного погодження з керівником чернетки курсової роботи можна оформляти чистий варіант.

Перед тим як передруковувати чернетку курсової роботи, її слід старанно ще раз перевірити, уточнити назви розділів (глав), параграфів, таблиць і малюнків, послідовність розміщення матеріалу, перевірити цифрові дані, обґрунтованість та чіткість формулювань, висновків.

Таблиці, малюнки, схеми, графіки та інші ілюстративні матеріали, як в тексті роботи, так і в додатках виконуються на стандартних аркушах.

Висновки і практичні рекомендації мають бути всебічно обґрунтовані в тексті роботи (в розділах чи загальних висновках). Вони повинні стисло але ґрунтовно резюмувати результати проведеного дослідження. Основна вимога

до висновків – не повторювати зміст вступу, основної частини роботи (змісту розділів).

7. Підготовка до захисту та захист курсової роботи

Оформлену за стандартами, прошиту разом із Заявою студента та Протоколом короткого звіту подібності, які потрібно розмістити у Додатках, курсову роботу здобувач вищої освіти подає на кафедру не пізніше за 5 днів до захисту, який визначається за розкладом.

Захист курсової роботи відбувається на кафедрі за часом, визначеним у розкладі для захисту курсових робіт студентів конкретного курсу і групи. Для захисту курсової роботи перед екзаменаційною комісією, яка складається з наукового керівника курсової роботи та двох викладачів кафедри) студент готує доповідь.

Доповідь може мати довільну форму, але в ній доцільно висвітлити такі питання курсової роботи:

- обґрунтування актуальності теми дослідження;
- мета, завдання, предмет дослідження;
- огляд, які вчені досліджували і продовжують досліджувати обрану проблему;
- результати теоретичного дослідження (які поняття було розглянуто, що вдалося встановити, виявити, довести);
- результати експериментального дослідження (що вдалося встановити, виявити, довести);
- якими методами (формами, засобами) це досягнуто;
- з якими труднощами довелось зіткнутися у процесі дослідження.

Доповідь не повинна перевищувати за часом 7-10 хвилин. У ній повинні міститися також відповіді на основні зауваження наукового керівника.

Після доповіді, здобувачу вищої освіти задають запитання члени екзаменаційної комісії і присутні. Запитання можуть бути пов'язані з темою курсової роботи, а можуть бути значно ширші від теми роботи, оскільки захист має на меті виявити не лише знання з теми дослідження, але й рівень загальної підготовки здобувача вищої освіти. Хід захисту фіксується у протоколі кафедри.

Оцінка за захист виставляється на закритому засіданні екзаменаційної комісії й оголошується завідувачем кафедри всім присутнім на відкритому засіданні.

Кращі роботи можуть бути рекомендовані на конкурси і виставки, на конференції, а також до друку в студентських збірниках. Примірник захищеної курсової роботи зберігається на кафедрі – 3 роки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Афанасьєв А. О., Кузькін Є. Ю. Основи наукових досліджень: навч. посібник. Харків: ХНЕУ, 2005. 96 с.
2. Білоусова Т. П., Маркітантов Ю. О. Основи наукових досліджень: Навч. посіб. Для студ. вищ. навч. закл. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський держ. ун-т., 2004. 120 с.
3. Дудченко А. А. Основи наукових досліджень: навчальний посібник. Київ: Т-во «Знання», 2000. 114 с.
4. Ковальчук В. В. Основи наукових досліджень. Одеса: ПДПУ ім.К. Д. Ушинського, 2002. 218 с.
5. Колесников О. В. Основи наукових досліджень.: навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2011. 144 с.
6. Кловак, Г. Т. Основи педагогічних досліджень: навч. посіб. для студ. пед. спец. Вузів. Чернігів, 2003. 260 с.
7. Лаппо В. В. Основи педагогічних досліджень: Навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ:НАІР, 2016. 284 с.
8. Лузан П. Г., Сопівник І. В., Виговська С. В. Основи науково-педагогічних досліджень. Київ: НУБПУ, 2010. 219 с.
9. Листопад О., Нестеренко В. Особливості організації науково-дослідної роботи майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів *Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського. Педагогічні науки : збірник наукових праць / за ред. проф. Тетяни Степанової. № 3 (58), вересень 2017. Миколаїв : МНУ імені В. О. Сухомлинського, 2017. С. 243–249.*
10. Організація науково-дослідної роботи студентів. Ч. 1. Підготовка та оформлення наукових робіт: методичні рекомендації / розробники О.А. Листопад, В.В. Нестеренко. Одеса: ПДПУ ім. К.Д. Ушинського, 2005. 61 с.

11. Організація науково-дослідної роботи студентів. Ч. 2. Статистична обробка результатів психолого-педагогічного дослідження: методичні рекомендації / розробники О. А. Листопад, В. В. Нестеренко. Одеса: ПДПУ ім. К. Д. Ушинського, 2005. 48 с.

12. Оліяр М. П., Русин Г. А., Червінська І. Б. Основи науково-педагогічних досліджень (модульно-рейтинговий підхід): навчально-методичний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів. Івано-Франківськ: НАІР, 2013. 214 с.

13. Положення про організацію освітнього процесу Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», 2020 рік: веб – сайт. URL: https://pdpu.edu.ua/doc/norm_doc/P002_2020.pdf (дата звернення: 22.02.2021 року)

14. Ростовський В. С., Дібрівська Н. В. Основи наукових досліджень і технічної творчості: підручник. Київ: Центр учбової літератури, 2009. 96 с.

15. Сидоренко В. К., Дмитренко П. В. Основи наукових досліджень. Київ: Вища школа, 2000. 199 с.

16. Тверезовська Н. Т. Методологія педагогічного дослідження: навчальний посібник. Київ: «Центр учбової літератури», 2013. 440 с.

17. Цехмістрова Г. С. Основи наукових досліджень. Навчальний посібник. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2004. 240 с.

18. Чайченко Н. Н., Семенов О. М., Артюшкіна Л. М., Науково-педагогічне дослідження : навчальний посібник. Суми : СОІППО, 2015.190 с.

19. Шейко В. М., Кушнарєнко П. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: підручник. Київ: «Знання -Пресс», 2002. 293 с

20. Шліхта Н. Академічне письмо : практичні поради URL: https://saiup.org.ua/wpcontent/uploads/2020/04/Mystetstvo_akademichnogo_pysma_Natalya_SHlihta_prezentatsiya_vebinaru.pdf (дата звернення: 06.04.2021).

Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д.Ушинського»

Кафедра дошкільної педагогіки

Курсова робота

на тему:

**РОЗВИТОК ПІЗНАВАЛЬНО-ПОШУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДІТЕЙ
СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ ЕЛЕМЕНТАРНИХ
ДОСЛІДІВ**

Студентки групи ДОБ – 2.1 (д)

Василькової Галини Степанівни

Спеціальність 012 «Дошкільна освіта»

Керівник: доктор пед.наук, професор

Листопад Олексій Анатолійович

Національна шкала _____

Кількість балів _____ Оцінка _____

ECTS _____

Члени комісії

(підпис) Листопад О. А.
(прізвище та ініціали)

(підпис) Кудрявцева О. А.
(прізвище та ініціали)

(підпис) Мардарова І. К.
(прізвище та ініціали)

м. Одеса – 2021 рік

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ ПІЗНАВАЛЬНО-ПОШУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ ЕЛЕМЕНТАРНИХ ДОСЛІДІВ	5
1.1. Розвиток пізнавально-пошукової діяльності дітей старшого дошкільного віку як психолого-педагогічна проблема	5
1.2. Роль елементарних дослідів у розвитку пізнавально-пошукової діяльності дітей старшого дошкільного віку	10
РОЗДІЛ 2. ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ РОЗВИТКУ ПІЗНАВАЛЬНО-ПОШУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ ЕЛЕМЕНТАРНИХ ДОСЛІДІВ	15
2.1. Констатувальний експеримент	15
2.2. Формувальний експеримент	19
2.3. Контрольний експеримент	22
ВИСНОВКИ	24
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	26
ДОДАТКИ	28

Державний заклад
«ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ імені К. Д. УШИНСЬКОГО»

ЗАТВЕРДЖУЮ
Ректор
О. Я. Чебикін
2020 р.
Введено в дію наказом
ректора
№ 537 від 09.11.2020 р.

**Інструкція щодо процедури технічної перевірки на наявність текстових
запозичень (академічного плагіату)**

Загальні положення

1.1. Інструкція щодо процедури технічної перевірки на наявність текстових запозичень (академічного плагіату), далі – Інструкція, є складовою системи забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (системи внутрішнього забезпечення якості) Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (далі – Університет Ушинського).

1.2. Інструкція передбачає заходи організаційного характеру, спрямовані на виявлення текстових запозичень (академічного плагіату) та запобігання фактів недоброчесності, визначених у Положенні про академічну доброчесність учасників освітнього процесу Університету Ушинського (далі – Положення) та Порядку виявлення та встановлення фактів недоброчесності Університету Ушинського (далі – Порядок).

1.3. Інструкція визначає процедуру проведення перевірки спеціальними комп'ютерними програмами StrikePlagiarism та Unicheck (далі – Системи) для порівняння змісту текстів робіт здобувачів першого (бакалаврського), другого (магістерського) та третього (освітньо-наукового) рівнів вищої освіти (далі – здобувачів вищої освіти) та дисертаційних робіт (Порядок пункт 4.3, 4.4).

Позитивний результат перевірки є важливою умовою допуску до захисту.

1.4. Системи StrikePlagiarism та Unicheck рекомендовано Міністерством освіти і науки України згідно до укладених з розробниками програм Меморандумів щодо їх використання в закладах вищої освіти.

1.5. Технічним адміністратором і координатором використання Систем в Університеті Ушинського виступає бібліотека.

1.6. Керівник структурного підрозділу: кафедри, відділення, факультету / інститут, спеціалізованої вченої ради, призначає відповідальну особу (далі – Системний Оператор) за технічну перевірку текстових робіт здобувачів вищої освіти на наявність збігів / подібності / схожості текстів.

1.7. Технічний адміністратор створює облікові записи Системних Операторів та визначає відповідну кількість робіт, що перевіряються на підставі подання за формою (Додаток 1). Рекомендована кількість робіт для перевірки на одного Системного Оператора складає до 50 робіт.

1.8. Науковий керівник (консультант) завершену роботу здобувача вищої освіти допускає до процедури перевірки на плагіат. Здобувач за заявою (Додаток 2) подає текст роботи Системному Оператору в роздрукованому та електронному форматі в термін, встановлений кафедрою, факультетом / інститутом, спеціалізованою вченою радою. Електронний формат текстових робіт здобувачів вищої освіти має подаватись у двох файлах DOC, DOCX (Microsoft Word), в окремих випадках PDF (редагована версія): перший файл – повний текст роботи і другий файл – варіант тексту роботи підготовлений для перевірки без «ЗМІСТу», «ПЕРЕЛІКу УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ», «ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ» / «СПИСКу ЛІТЕРАТУРи» / «REFERENCE», «ДОДАТків». Назва файлів включає прізвище автора, факультет / спеціальність, рік (наприклад, для повного файлу: Koval_fPhil_2020, файлу для перевірки: Koval_fPhil_2020_check).

1.9. Системний Оператор структурного підрозділу завантажує електронний формат роботи підготовлений для перевірки до Системи на наявність збігів / подібності / схожості текстів. Упродовж 5 робочих днів Системний Оператор генерує звіт подібності та надає його для аналізу науковому

керівнику (консультанту). Звіт подібності надає інформацію, що дозволяє провести незалежну оцінку по відношенню до визначення рівня подібності академічного тексту та коректності встановлених запозичень у тексті. Всі виявлені фрагменти текстових запозичень у роботі мають бути розглянуті на предмет належного оформлення цитувань та посилань на першоджерела. Система визначає рівень збігів / подібності / схожості текстів, що перевіряються до текстів документів, що містяться у внутрішніх базах даних Систем, Університету Ушинського, університетів-партнерів та в Інтернеті. Звіт подібності для робіт, що перевіряються не є універсальною гарантією відсутності текстових запозичень.

1.10. Системний Оператор не дає оцінку змісту наукової роботи, а виконує виключно порівняльний аналіз електронної версії відповідно до текстів Системи. Остаточне рішення щодо наявності в роботі наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, та відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства або неналежне цитування приймається науковим керівником (консультантом).

1.11. Інтерпретація показників звіту подібності системи StrikePlagiarism:

- коефіцієнт подібності № 1 – показник (у відсотках), що визначає рівень текстових запозичень, знайдених у певних джерелах (базах даних та Інтернеті), розраховується на підставі коротких словосполучень (мінімум 5 слів);
- коефіцієнт подібності № 2 – показник (у відсотках), що визначає рівень текстових запозичень, знайдених у певних джерелах (базах даних та Інтернеті), який розраховується на підставі словосполучень, довжина яких становить 25 слів;
- коефіцієнт цитувань – показник (у відсотках), що вказує на рівень процитованих текстових фрагментів у роботі;
- сигнали «Тривога» – вказує на наявність у тексті знаків одного алфавіту, замінені схожими знаками іншого алфавіту. Значна кількість таких замінів може вказувати на спробу фальсифікувати результат перевірки з метою збільшення показників оригінальності тексту;
- сигнали «Інтервали», «Мікропобіли», «Білі знаки» – вказують на

наявність у тексті збільшення кількості встановлених інтервалів між літерами, кількості пробілів із нульової довжиною, або прихованих символів (використання невидимих знаків між словами). Такі дії свідчать про спробу фальсифікувати результат перевірки з метою збільшення показників оригінальності роботи;

1.12. Інтерпретація показників звіту подібності системи Unicheck:

- схожість – показник (у відсотках), що вказує на загальну оцінку схожості тексту з усіма джерелами Системи;
- цитати – показник (у відсотках), що вказує на цитати, які виявлені Системою;
- вилучення – показник (у відсотках), що вказує на вилучені джерела із загального показника схожості (допускається у випадках коли у джерелі співпадіння немає ознак плагіату).
- увага – вказує на наявність у перевіряемому тексті знаків одного алфавіту, заміненіх схожими знаками іншого алфавіту.

1.13. У разі наявності сигналу «Тривога», «Білі знаки» (для системи StrikePlagiarism) або сигналу «Увага» (для системи Unicheck), робота потребує додаткової перевірки наукового керівника (консультанта) на предмет виявлення маніпуляцій з текстом.

1.14. За результатами перевірки на наявність збігів / подібності / схожості необхідно враховувати допустимий відсоток академічного плагіату в роботах здобувачів вищої освіти дорівнює нулю; для визначення допустимого відсотку збігів / подібності / схожості в роботах здобувачів вищої освіти рекомендовано встановлювати показник відповідності роботи кваліфікаційним вимогам, що має бути затверджений рішенням кафедри та науково-методичною радою факультету / інституту з врахуванням специфіки роботи (галузь знань, спеціальність) та вид роботи.

1.15. Рекомендований допустимий відсоток збігів / подібності / схожості в дисертаційних роботах, за умови належного їх цитування, встановлюється рішенням спеціалізованої вченої ради з врахуванням специфіки роботи (галузь знань, спеціальність) та вид роботи.

1.16. Допустимий відсоток збігів / подібності / схожості в наукових статтях, видань або інших наукових текстів за умови належного їх цитування, встановлюється рішенням редакційної колегії наукових видань Університету Ушинського.

1.17. При значенні коефіцієнта подібності № 1 вище 30% та/або коефіцієнта подібності № 2 вище 5% (для системи StrikePlagiarism) та/або показника схожості вище 30% (для системи Unicheck) науковий керівник (консультант) роботи, визначає доцільність її детальнішого аналізу, у тому числі із залученням експертів. У разі необхідності, для усунення недоліків у перевірених текстах надається до 10 робочих днів для доопрацювання роботи. Після чого така робота перевіряється повторно згідно зазначеної вище процедури. Якщо за результатами повторної перевірки коефіцієнт подібності / схожості залишається з попередніми показниками, то робота вважається такою, що не пройшла перевірку на плагіат. Здобувач освіти має право на доопрацювання роботи і подання її до захисту на наступний навчальний рік.

1.18. Якщо робота і звіт подібності допущені (прийняті) науковим керівником (консультантом), робота допускається до попереднього захисту і процедура наявності текстових запозичень (академічного плагіату) завершується. Звіт подібності долучається до матеріалів текстових робіт здобувачів вищої освіти.

1.19. Успішно захищені роботи упродовж наступного місяця розміщуються у базі даних Системи.

2. Оскарження результатів перевірки на наявність текстових запозичень

2.1. У разі незгоди з результатами експертного висновку щодо наявності текстових запозичень, здобувач вищої освіти має право подати письмову апеляцію до комісії з питань доброчесності на наступний робочий день після оголошення результатів перевірки. Розгляд апеляції здійснюється комісією відповідно до Положення і Порядку Університету Ушинського.

3. Відповідальність авторів та посадових осіб за академічний плагіат.

3.1. Встановлення фактів наявності плагіату або низької унікальності тексту є підставою відмови у наданні рекомендації до захисту роботи або відправлення матеріалів на доопрацювання.

3.2. Плагіат або високий відсоток збігів / подібності / схожості у змісті роботи здобувачів вищої освіти є підставою щодо прийняття комісією з захисту рішення про недопущення до захисту та повернення роботи на доопрацювання або видачу нового варіанта завдання на наступний навчальний рік.

4. Прикінцеві положення

4.1. Інструкція вводиться в дію з наступного дня після його затвердження наказом ректора.

4.2. Кафедри Університету Ушинського згідно з Інструкцією розробляють відповідні методичні рекомендації щодо написання робіт здобувачів вищої освіти.

4.3. Зміни та доповнення до Інструкції можуть вноситися наказом ректора або наказом ректора за рішенням вченої ради університету. У такому ж порядку Інструкція скасовується.

4.4. Відповідальність за актуалізацію Інструкції та контроль за виконанням його вимог несуть посадові особи університету відповідно до функціональних обов'язків.

Відповідальна за укладення інструкції:

Директор бібліотеки

В. В. Візнюк

ПОГОДЖЕНО:

Перший проректор

О. А. Копусь

Проректор з наукової роботи

Т. І. Койчева

Навчальне видання

Листопад Олексій Анатолійович,
Карпова Елла Едуардівна,
Княжева Ірина Анатоліївна,
Кудрявцева Олена Альбертівна,
Мардарова Ірина Костянтинівна,
Кононенко Наталія Вячеславівна,
Візнюк Валентина Василівна,
Гуданич Наталія Миколаївна

**ОФОРМЛЕННЯ ТА НАПИСАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ ДЛЯ
ЗДОБУВАЧІВ ПЕРШОГО (БАКАЛАВРСЬКОГО) РІВНЯ
СПЕЦІАЛЬНОСТІ 012 «ДОШКІЛЬНА ОСВІТА»**

Методичні рекомендації

Підп. до друку 12.10.2021. Формат 60x90/16. Папір офсетний.

Гарн. «Times» Друк цифровий. Ум. друк. арк. 2,1.

[Наклад](#) 300 пр.

Університет Ушинського